

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 412/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., Š., zastúpeného A. s. r. o., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 Er 1195/2010-79 z 30. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2013 faxom doručená (následne doplnená) sťažnosť M. S. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 Er 1195/2010-79 z 30. januára 2013.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh bol zistený tento skutkový stav:

2.1 Sťažovateľ sa v exekučne vykonateľnej notárskej zápisnici zo 4. novembra 2009 zaviazal zaplatiť bližšie označenému oprávnenému sumu 200 000 € z titulu vrátenia poskytnutej pôžičky. Z tejto sumy pred 1. augustom 2011 nesporne splatil 95 000 €.

Na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa voči sťažovateľovi začala exekúcia na vymoženie zvyšných 105 000 €. Upovedomenie o exekúcii bolo súdnym exekútorom vydané 1. augusta 2011 a sťažovateľovi bolo doručené 23. mája 2012.

2.2 Sťažovateľ sa návrhom zo 6. júna 2012 a jeho doplnením z 13. júna 2012 domáhal zastavenia exekúcie v rozsahu ďalších 55 001 € (teda vo výsledku jej obmedzenie len na sumu 49 999 €). Ako dôvod uviedol, že 21. októbra 2011, teda ešte pred doručením upovedomenia o začatí exekúcie, splatil oprávnenému zo svojho dlhu ďalších 55 000 € a ďalšie jedno euro zaplatil ešte 24. januára 2011. Právne svoj návrh založil na ustanovení § 57 ods. 1 Exekučného poriadku, na jeho konkrétne písmeno však neodkázal, len citoval všetky písmená a) až j) v znení účinnom ku dňu jeho návrhu. Podľa zoznamu príloh v návrhu a v jeho doplnení sťažovateľ priložil doklad o vklade sumy 50 001 € na účet oprávneného, ako aj vyjadrenie oprávneného z iného súdneho konania (o zaplatenie dlžných úrokov z omeškania), v ktorom tento potvrdil, že sťažovateľ 21. októbra 2011 uhradil aj sumu 50 000 €.

Spolu s návrhom na zastavenie exekúcie sa sťažovateľ návrhom taktiež zo 6. júna 2012 domáhal odkladu exekúcie z dôvodu, že na základe skutočností uvedených v jeho návrhu na zastavenie exekúcie možno očakávať, že exekúcia bude „zastavená, resp. sčasti zastavená“.

2.3 Okresný súd uznesením č. k. 23 Er 1195/2010-79 z 30. januára 2013 odklad exekúcie nepovolil (I. výrok) a návrh na zastavenie exekúcie zamietol (II. výrok). V odôvodnení tohto uznesenia po rekapitulácii obsahu návrhov a vyjadrenia oprávneného a doslovnej citácii § 56 ods. 1, 2, 4 až 8, § 57 ods. 1 a 2 a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku uviedol len toto:

„Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že z návrhu povinného na odklad nemal dostatočne preukázané splnenie podmienok, ktoré vyžaduje zákon č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok v znení neskorších predpisov na to, aby bol odklad povolený a preto rozhodol tak, ako je uvedené v I. výrokovej vete tohto uznesenia. Skutočnosti uvádzané povinným v jeho návrhu na odklad exekúcie nie je možné považovať za spôsobilé pre povolenie odkladu exekúcie, nakoľko nemožno očakávať, že exekúcia bude zaslavená. V zmysle uvedeného súd potom tak, ako je uvedené v II. výrokovej vete tohto rozhodnutia rozhodol, že návrh povinného na zastavenie nie je dôvodný, nakoľko povinný síce čiastočne uhradil istinu v sume 95 000,- Eur, avšak o tom už bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23Er/1995/2010-26 zo dňa 30. 8. 2011, kde došlo k čiastočnému zastaveniu exekúcie. K tvrdeniu povinného, že uhradil dňa 21. 10. 2011 sumu 55 000,- Eur povinný nepriložil žiadny doklad, preto túto skutočnosť súd nepovažoval za dostatočne preukázanú.“

Z uznesenia inak vôbec nie je zrejmé, aké dôkazy okresný súd vykonal a ako ich zhodnotil, len v závere uznesenia okresný súd poučil sťažovateľa, že proti uzneseniu je prípustné odvolanie (bez rozlíšenia konkrétnych výrokov).

3. Proti tomuto uzneseniu smeruje sťažnosť sťažovateľa.

3.1 Sťažovateľ si je vedomý, že bol poučený o možnosti podať proti nemu odvolanie. Podľa sťažovateľa však *„vychádzajúc z uvedených ustanovení zákona (§ 56 ods. 7 a § 58 ods. 4 a 5 Exekučného poriadku, pozn.), ako aj komentáre Števček, Ficová a kolektív – Exekučný poriadok, C. H. Beck, 2011, o odklade exekúcie rozhoduje súd uznesením, proti ktorému je odvolanie prípustné iba v prípade, ak bol odklad exekúcie povolený. O zastavení exekúcie rozhoduje súd uznesením, proti ktorému je odvolanie prípustné iba z dôvodov, ak je exekúcia zastavená podľa ustanovenia odseku 1 písm. a), b), f), g), h). V ostatných prípadoch odvolanie prípustné nie je. V prípade vydania uznesenia o zamietnutí návrhu na zastavenie konania odvolanie prípustné nebude.“*. Sťažovateľ síce odvolanie podal, ale môže byť odvolacím súdom odmietnuté ako neprípustné. V takom prípade je sťažnosť ústavnému súdu jediným prostriedkom nápravy.

3.2 Vo veci samej sťažovateľ popri námietkach týkajúcich sa formálnych nedostatkov uznesenia v podstate namieta, že doklad o úhrade sumy 55 000 € dňa 21. októbra 2011 a tiež sumy 1 € dňa 24. januára 2011 k návrhu na zastavenie exekúcie priložil, rovnako tieto platby eviduje súdny exekútor a potvrdil ich aj oprávnený vo svojom podaní v súvisiacom súdnom konaní. Tieto skutočnosti mohol okresný súd zistiť jednoduchým štúdiom spisu. Jeho postup bol však arbitrárny a svojvoľný, pretože na obsah spisu neprihliadol a v odôvodnení sťažovateľom predložené doklady vôbec nezmienil, čím je jeho uznesenie v rozpore s § 157 ods. 2 (zrejme v spojení s § 167 ods. 2 a § 251 ods. 4, pozn.) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Výrok, ktorým okresný súd nepovolil odklad exekúcie, je zaťažený rovnakou vadou, ktorá sa naň „prenáša“ z výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie.

3.3 Na základe uvedených námietok sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... postupom a uznesením Okresného súdu Galanta zo dňa 30. 1. 2013, č. k. 23Er/1195/2010-79, porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Galanta zo dňa 30. 1. 2013, č. k. 23Er/1195/2010-79, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Galanta je povinný vyplatiť sťažovateľovi... primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- EUR...

4. Okresný súd Galanta je povinný nahradiť sťažovateľovi... trovy právneho zastúpenia...“

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval, pričom ju skúmal z hľadísk uvedených

v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že napadnuté uznesenie okresného súdu obsahuje dva výroky, a to jednak výrok o zamietnutí návrhu a jednak výrok nepovoľujúci odklad exekúcie, je potrebné sa zaoberať prípustnosťou sťažnosti osobitne vo vzťahu ku každému z nich.

Výrok zamietajúci návrh na zastavenie exekúcie

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb, ak namietajú porušenie tam označených práv, ak o nich nerozhoduje iný súd. Predpokladmi prípustnosti sťažnosti podľa citovaného ústavného článku je tak jednak tvrdenie sťažovateľa, že označeným aktom verejnej moci došlo k porušeniu jeho práva zaručeného ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, jednak neexistencia iného súdu, ktorý tomuto právu môže pred uvedeným aktom verejnej moci poskytnúť (alebo už poskytol) ochranu.

5.1 Ustanovenie § 58 ods. 4 Exekučného poriadku pripúšťa odvolanie proti „rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) a k)“ Exekučného poriadku. V teórii existujú síce pochybnosti o tom, či spojenie „rozhodnutie podľa“ má zahŕňať aj negatívne rozhodnutia podľa týchto písmen, teda uznesenia o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie v týchto prípadoch (tak sťažovateľom citovaný Števček In Števček, M., Ficová, S. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. Praha : C. H. BECK, 2011, s. 156), súdna prax však väčšinovo tieto pochybnosti nezdiera. Hoci senát 6Cdo Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) presadzuje názor, že odvolanie v týchto prípadoch prípustné nie je (porov. napr. 6 Cdo 171/2012 s výslovným odmietnutím opačných názorov iných senátov), väčšina ostatných senátov zastáva opačný názor (porov. napr. 3 Cdo 306/2008, 4 Cdo 207/2012, implicitne aj 7 Cdo 154/2011).

Aj keď sťažovateľ vo svojom návrhu na zastavenie exekúcie neodkázal na žiadne konkrétne písmeno § 57 ods. 1 Exekučného poriadku, z obsahu návrhu je zrejmé, že tvrdí, že právo priznané exekučným titulom (sčasti) zaniklo v dôsledku platieb sťažovateľa

24. januára 2011 a 21. októbra 2011 v sume 55 001 €. Zánik práva po vydaní „rozhodnutia“ je však dôvodom zastavenia exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, kedy však ustanovenie § 58 ods. 4 Exekučného poriadku výslovne pripúšťa odvolanie. Na veci nič nemení ani to, že v sťažovateľovom prípade je exekučným titulom notárska zápisnica a citované ustanovenie § 57 ods. 1 písm. f) hovorí o „rozhodnutí“; tento terminologický nedostatok je dôsledkom nedôslednej reflexie pojmu „exekučný titul“ v ustanoveniach Exekučného poriadku textovo prevzatých z pôvodnej šiestej časti Občianskeho súdneho poriadku o výkone rozhodnutia (podobne o „exekučnom titule“ hovorí aj Števček In Števček, M., Ficová, S. a kol.: cit. dielo, s. 157).

5.2 S prihliadnutím na uvedené ustanovenia a citovanú prax najvyššieho súdu preto možno uzavrieť, že proti výroku uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie mohol sťažovateľ podať odvolanie. O tom bol v napadnutom uznesení okresného súdu poučený a takéto odvolanie aj podal. Tým mu právnu ochranu v potrebnom rozsahu poskytne odvolací súd, ktorý na to má efektívne prostriedky (§ 219 až § 221 OSP). To ale vylučuje právomoc ústavného súdu na konanie o tejto časti sťažnosti, čo zakladá dôvod jej odmietnutia v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Výrok nepovoľujúci odklad exekúcie

6. Podľa ustanovenia § 56 ods. 7 Exekučného poriadku je odvolanie prípustné len proti uzneseniu, ktorým bol odklad exekúcie povolený. Z toho v spojení s § 202 ods. 2 OSP nepochybne vyplýva, že proti opačnému (negatívnemu) uzneseniu odvolanie prípustné je, v dôsledku čoho je na prerokovanie tejto časti sťažnosti daná právomoc ústavného súdu.

7. Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením bolo zasiahnuté do jeho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

7.1 Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručiť každému prístup k súdu (resp. k inému orgánu majúcemu právomoc na prerokovanie danej veci). Tomu zodpovedá povinnosť

všeobecného súdu a iného orgánu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Z doslovného znenia ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva, že domáhať sa svojho práva môže každý „spôsobom ustanoveným zákonom“. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak všeobecný súd podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu v zásade nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi. Takýmto predpisom je v prípade exekučného konania najmä Exekučný poriadok. Súčasťou základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred konajúcim orgánom úspešný. Tento orgán nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom, a to aj pri rešpektovaní druhu alebo štádia konania, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu (porov. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

7.2 Účelom úpravy odkladu exekúcie pri očakávanom zastavení podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku je zabezpečenie ochrany povinného pred účinkami výkonu exekúcie (odňatie a predaj majetku), ktoré by v prípade zastavenia exekúcie nebolo dost' dobre možné zvrátiť a ktoré by pre povinného mohli znamenať trvalý zásah do jeho majetkovej a sociálnej situácie. Posúdenie existencie dôvodov odkladu je v prvom rade úlohou exekučného súdu, ktorému ju zveruje zákon. Priestor zásahu ústavného súdu sa obmedzuje v zásade len na prípady, keď je rozhodnutie exekučného súdu arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

Je pravdou, že v prerokúvanej veci sťažovateľ podal návrh na odklad exekúcie spolu s návrhom na jej zastavenie, avšak zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že sám sťažovateľ si bol vedomý, že jeho návrh môže mať za následok (nanajvýš) čiastočné zastavenie exekúcie v rozsahu 55 001 €, keďže to sám navrhol (pozri bod 2.2 tohto uznesenia). Napriek tomu vo svojom návrhu na odklad nenavrhol exekúciu odložiť len

sčasti, ale vcelku, ani neuviedol, že by exekúciou už bol konkrétne postihnutý určitý majetok vo väčšom rozsahu, než by bolo potrebné na uspokojenie časti nároku oprávneného, ktorý by bol zostal neuspokojený aj po prípadnom čiastočnom zastavení exekúcie. Sťažovateľ tak nemohol na základe svojho návrhu rozumne očakávať zastavenie celej exekúcie, teda ani nevyhnutnosť naplnenia účelu, ktorému inštitút odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku slúži. Už z tohto dôvodu potom nemožno uznesenie okresného súdu, ktorým odklad exekúcie proti sťažovateľovi nepovolil, považovať za arbitrárne v zmysle citovanej judikatúry ústavného súdu.

7.3 Z už uvedených dôvodov je zrejmé, že napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 23 Er 1195/2010-79 z 30. januára 2013 už na prvý pohľad (*prima facie*) netrpí nedostatkami tvrdenými sťažovateľom, resp. že ním tvrdené vady nezasahujú do ústavnej sféry, na ochranu ktorej je ústavný súd povolaný. Preto treba sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06), čo odôvodňuje jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podobné úvahy sa týkajú aj sťažovateľom namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto ustanovenie totiž v prvom rade nezaručuje právo na prístup k súdu v každej veci a o každej otázke, ale len v prípadoch trestných obvinení a občianskych práv a záväzkov. Výkladu pojmu „občianske právo alebo záväzok“ (angl. „*civil rights and obligations*“, fr. „*droits et obligations de caractère civil*“) je predmetom rozsiahlej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“, porov. prehľad u Kmeca, J. v diele Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 591 a nasl.). V prerokúvanej veci je predmetom konania len procesné rozhodnutie v exekučnom konaní. Odhliadnuc vôbec od otázky, do akej miery sa záruky čl. 6 ods. 1 dohovoru týkajú exekučného konania (porov. napr. Freilingerová proti Rakúsku, sťažnosť č. 4533/02, rozhodnutie z 9. februára 2006, časť „Právo“ a tam citovaná prejudikatúra, a to aj v súvislosti so závermi vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, rozsudok Veľkého senátu z 15. októbra 2009), nemožno právo na toto procesné rozhodnutie súdu podľa názoru ústavného súdu považovať za „občianske právo alebo záväzok“ v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto stanovisko taktiež zodpovedá

judikatúre ESĽP týkajúcej sa podobných incidenčných otázok [porov. napríklad Indrová a Indra proti Slovensku, sťažnosť č. 46845/99, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. mája 2004, bod 1 písm. e) podbod iii), vo vzťahu k rozhodovaniu súdov o námietke zaujatosti, Šupín proti Slovensku, sťažnosť č. 44312/05, rozhodnutie o prijateľnosti z 22. novembra 2011, ods. 12, vo vzťahu k rozhodovaniu o návrhu na obnovu konania]. Za týchto okolností ústavný súd uzatvára, že ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno aplikovať na samotné rozhodovanie o odklade exekúcie v zmysle § 56 ods. 2 Exekučného poriadku, čo v zmysle už uvedeného (pozri bod 7.3) robí sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnenou.

Záver

9. Možno preto uzavrieť, že na konanie o časti sťažnosti nemá ústavný súd právomoc a vo zvyšnej časti ju treba považovať za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že ju treba podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť, čo sa aj vo výroku tohto uznesenia stalo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2013